

правопорушення: Закон України № 3207 від 07.04.2011 // Голос України. – 2011. – № 109.

3. Советское уголовное право. Часть Особенная: Учебник / Под ред. М.И. Ковалева. – М., 1983.

4. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / Відп. ред.: В.І. Шакун та С.С. Яценко. – К., 1996.

5. Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень: Постанова ПВС України № 15 від 26 грудня 2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.scourt.gov.ua.

6. Статистичні дані про стан і структуру злочинності в Україні за 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mvs.gov.ua.

7. Про стан дотримання дисципліни і законності в органах та підрозділах внутрішніх справ України за 12 місяців 2011 р. Огляд МВС України // ДДЗР МВС України. Вх. № 3647 від 09.02.2012 р.

Надійшла до редакції 10.05.2012

КИРИЧЕНКО О.В.,

кандидат юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 343.34

ГРОМАДСЬКА БЕЗПЕКА ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ

Розглянуто точки зору щодо визначення кримінально-правових категорій «об'єкт кримінально-правової охорони», «об'єкт злочину», погляди на сутність громадської безпеки як об'єкта кримінально-правової охорони, запропоновано авторське бачення зазначеної проблематики.

Ключові слова: злочин, об'єкт кримінально-правової охорони, об'єкт злочину, безпека, громадська безпека, Кримінальний кодекс.

Рассматриваются точки зрения на определение уголовно-правовых категорий «объект уголовно-правовой охраны», «объект преступления», взгляды на содержание общественной безопасности как объекта уголовно-правовой охраны, предлагается авторское видение данной проблематики.

Ключевые слова: преступление, объект уголовно-правовой охраны, объект преступления, безопасность, общественная безопасность, Уголовный кодекс.

The article is devoted to the determination of criminal's law categories as "the object of criminal law security", "the object of crime" and to the view on the public safety as an object of criminal law security.

Keywords: crime, the object of criminal law security, the object of crime, public safety, the Criminal Code.

Відповідно до ст. 1 Кримінального кодексу України (далі – КК) одним із його завдань є правове забезпечення охорони громадської безпеки від злочинних посягань та запобігання їм. Злочини проти громадської безпеки належать до числа найбільш небезпечних та розповсюджених в Україні. Вони створюють загрозу життю і здоров'ю людей, власності, довкіллю, нормальній діяльності підприємств, установ та організацій.

На сьогодні проблема кримінально-правової охорони громадської безпеки є актуальною та водночас недостатньо дослідженою. Проблемами кримінальної відповідальності за злочини проти громадської безпеки займалися М.С. Грінберг, В.С. Комісаров, М.І. Панов, В.П. Тихий, Г.А. Туманов, Г.Ф. Фортуна, В.І. Фрізько та ін. Разом з тим більшість наукових праць з цього питання були опубліковані до прийняття у 2001 р. нового Кримінального кодексу України.

Мета статті – дослідити наукові погляди на визначення кримінально-правових категорій «об'єкт кримінально-правової охорони», «об'єкт злочину», на сутність громадської безпеки як об'єкта кримінально-правової охорони та відобразити авторське бачення зазначеної проблематики.

Загальновідомо, що об'єкт є обов'язковим елементом будь-якого складу злочину. На думку багатьох дослідників, об'єкт злочину має визначальне теоретичне, практичне і пізнавальне значення для оцінки суспільної та юридичної сутності злочину, тяжкості заподіяної злочином шкоди, кваліфікації діяння та вирішення багатьох інших практичних завдань [1]. Проблема

визначення об'єкта злочину є однією з основних у кримінальному праві, оскільки саме вірне визначення об'єкта дозволяє розкрити соціальну сутність злочину, з'ясувати його суспільно небезпечні наслідки, сприяє правильній кваліфікації діяння, а також забезпечує відмежування його від суміжних суспільно небезпечних посягань.

Об'єкт (від лат. *objectum*) – предмет, явище, на який спрямована будь-яка діяльність [2, с. 307]. Об'єкт злочину – це те, на що спрямоване діяння винного [3, с. 307]. Ним завжди виступає те благо, що охороняється кримінальним законом і якому заподіюється або може бути заподіяна шкода при вчиненні такого діяння. Кримінальний закон бере під захист найважливіші цінності суспільства. Згідно з ч. 1 ст. 1 Кримінального кодексу України об'єктами кримінально-правової охорони є права і свободи людини і громадянина, власність, громадський порядок та громадська безпека, довкілля, конституційний устрій України, а також мир і безпека людства.

При цьому слід відрізнити об'єкт злочину від об'єкта кримінально-правової охорони. На нашу думку, об'єкт кримінально-правової охорони – це цінність, поставлена під охорону кримінального закону, на яку ще не здійснено злочинного посягання, а об'єкт злочину – це та ж сама цінність, яка вже зазнала злочинного впливу, на котру вже здійснено суспільно небезпечне посягання, передбачене Особливою частиною КК. Таким чином, злочинне посягання перетворює об'єкт кримінально-правової охорони на об'єкт злочину [4, с. 11].

Як зазначили А.А. Музика та Є.В. Лащук, поняття “об'єкт злочину” і “об'єкт кримінально-правової охорони” розрізняються за структурою і значенням; зокрема, об'єкт злочину слугує для з'ясування спрямованості посягання (злочинного впливу) і характеру заподіяної шкоди чи загрози її заподіяння [5, с. 55]. Об'єктом кримінально-правової охорони є ті суспільні відносини, що охороняються кримінальним законом, суб'єкти яких ще не зазнали істотної шкоди від суспільно небезпечного діяння (або не створена загроза її заподіяння), що не містить ознак злочину чи складу злочину, передбаченого кримінальним законом; а об'єктом злочину – суспільні відносини, що охороняються кримінальним законом, суб'єктам яких завдана істотна шкода чи створена загроза її заподіяння [5, с. 56].

У науці кримінального права існують різні точки зору на сутність і зміст об'єкта злочину, відповідно до яких ним можуть виступати різні субстанції, від речей до суспільних відносин.

За радянської доби об'єкт злочину переважно розглядався крізь призму суспільних відносин. Вже у перших підручниках кримінального права підкреслювалося, що об'єктом будь-якого злочину є суспільні відносини, що охороняються апаратом кримінально-правового примусу [6, с. 129]. Погляди на об'єкт злочину як на суспільні відносини відображені в роботах Я.М. Браїніна, М.А. Гельфера, В.К. Глістіна, В.К. Грищука, М.Д. Дурманова, М.І. Загороднікова, Е.К. Каїржанова, М.Й. Коржанського, В.М. Кудрявцева, А.А. Музики, Б.С. Нікіфорова, А.А. Піонтковського, В.Я. Тація, А.Н. Траїніна та інших криміналістів.

Останнім часом у кримінальному праві намітився деякий відхід від такого однозначного трактування поняття об'єкта злочину. Зокрема, А.В. Наумов зауважує, що теорія об'єкта злочину як суспільних відносин “спрацьовує” не завжди, а отже, не може бути визнана універсальною. Він висловлює думку про доцільність повернення до теорії об'єкта злочину як правового блага, яка була висловлена ще наприкінці XIX ст. в межах класичної і соціологічної шкіл кримінального права [7, с. 91-92]. Ми також вважаємо, що сьогодні не існує жодних підстав для повсякденного звертання правознавця до такої високої філософської категорії, як суспільні відносини, а особливо для оперування нею при визначенні об'єкта злочину. Категорійний статус суспільних відносин більшою мірою відповідає досить абстрактному рівню соціально-філософського погляду на суспільство [8, с. 71]. Це підтверджується й тим, що рідко кому із прихильників точки зору на об'єкт злочину як на суспільні відносини вдається послідовно втримати цю позицію до кінця. Зазвичай, задекларувавши свою прихильність до означеної точки зору, вони тут же про неї забувають і оперують іншими категоріями, а то й елементарно плутають суспільні відносини з міжособистісними та іншими відносинами, що виникають у процесі соціальної комунікації.

Багато дослідників вважає, що об'єктом злочину є соціальні цінності, тобто різноманітні об'єкти матеріального світу, в тому числі й сама людина, які мають суттєве позитивне значення для окремих осіб, соціальних груп і суспільства в цілому. Тому вони охороняються нормами різних галузей права, а найважливіші з них бере під захист кримінальне законодавство [9, с.

124; 10, с. 75-78].

На думку С.Б. Гавриша, кримінальний закон охороняє не суспільні відносини, оскільки вони являють собою всього лише певну форму наукової абстракції, а матеріальні явища: життя, здоров'я, гідність, майно, природні об'єкти тощо, – та пропонує замість концепції “об'єкт злочину – суспільні відносини” концепцію “об'єкт – правове благо як визначена цінність” [11, с. 28, 54].

На те, що ідея об'єкта злочину як поставлених під охорону кримінальним законом суспільних відносин надмірно ускладнена, звертає увагу І.В. Самощенко, наполягаючи на тому, що найбільш вдалим є уявлення про об'єкт як захищений законом інтерес [12, с. 114].

Оригінальну точку зору на проблему об'єкта злочину висловлює російський вчений Г.П. Новосолов, котрий вважає, що об'єктом будь-якого злочину є людина, тобто окремі особи або група осіб, матеріальні або нематеріальні цінності яких, будучи поставленими під кримінально-правову охорону, піддаються злочинному впливу, в результаті чого цим особам завдається шкода або створюється загроза заподіяння шкоди [13, с. 62-64].

В.П. Ємельянов, в цілому підтримуючи Г.П. Новосолова, зауважує, що ця позиція потребує деякого уточнення. На його думку, не кожен злочин посягає безпосередньо на людину, він може заподіяти шкоду їй опосередковано, за допомогою впливу на умови її життя та оточення. Вчинюючи злочин, суб'єкт безпосередньо посягає не тільки на людей, але й на ті чи інші різновиди, аспекти, прояви життя, діяльності людини, колективів, суспільства, їх безпеку, умови існування і функціонування, тобто на охоронювані кримінальним законом конкретні сфери життєдіяльності людей, котрі й виступають безпосередніми об'єктами злочинів як реальних явищ дійсності. Таким чином, В.П. Ємельянов робить висновок, що універсальною категорією, що здатна охоплювати собою всі без винятку охоронювані кримінальним законом реальні об'єкти, може виступати категорія “сфери життєдіяльності людей” [14, с. 72-73].

Найбільш обгрунтованою видається точка зору, що об'єктом будь-якого злочину визнаються цінності, тобто блага людини та суспільства, які охороняються кримінальним законом. Зазвичай люди в процесі своєї життєдіяльності беруть участь у різних відносинах, але головним при цьому є їх добробут і спокій, нормальне функціонування суспільних та державних установ [15, с. 148-154]. Таким чином, розглядаючи громадську безпеку як об'єкт кримінально-правової охорони, ми будемо виходити з того, що об'єктом кримінально-правової охорони є певні цінності, які потерпають від злочинних посягань.

Об'єкти кримінально-правової охорони чи злочину традиційно класифікують “по вертикалі” на загальний, родовий та безпосередній. При цьому, як зазначив П.С. Матишевський, для включення так званого загального об'єкта у вертикальну класифікацію об'єктів злочину не існує жодних підстав, адже загальним об'єктом є сукупність того, що охороняється кримінальним законом (права та свободи людини і громадянина, власність, громадський порядок та громадська безпека, довкілля, конституційний устрій України тощо), яка, звісно, не може бути елементом складу злочину [16, с. 74]. Тому про загальний об'єкт можна говорити лише на рівні об'єкту кримінально-правової охорони.

Родовий об'єкт розглядають як групу однорідних цінностей, на які посягає певна однорідна група злочинів. Він відображає характер суспільної небезпечності певного роду злочинів, внаслідок чого часто використовується як критерій об'єднання окремих складів злочинів у групи і подальшого розміщення таких груп в Особливій частині КК [17, с. 31-32]. Отже, особливістю родового об'єкта є його спроможність відігравати роль системоутворюючого фактора, а для кримінального законодавства України, як і для кожної галузі права взагалі, принцип системності є обов'язковим [18, с. 24].

Але найбільшого значення для правозастосовної діяльності набуває безпосередній об'єкт злочину. Таким об'єктом у теорії кримінального права називають цінності, на які посягає конкретна злочинна дія або бездіяльність. Додатковою ланкою у класифікації об'єктів злочину “по вертикалі” є видовий об'єкт. Його можна визначити як підгрупу близьких, схожих соціальних благ, яка входить до більш великої групи споріднених цінностей, тобто до родового об'єкта, та заслуговує єдиної, комплексної кримінально-правової охорони. Отже, видовий об'єкт співвідноситься з родовим як вид з родом або частина з цілим. Оскільки злочини проти громадської безпеки розміщені у розділі IX Особливої частини КК України “Злочини проти громадської безпеки”, то родовим об'єктом цих злочинів законодавець вважає саме громадську безпеку.

Термін “безпека” досить давно і міцно затвердився і використовується у кримінальному праві при характеристиці ознак об’єктів деяких злочинів (національна безпека, громадська безпека, безпека виробництва, безпека руху та експлуатації транспорту, екологічна безпека). Значний внесок у теорію кримінально-правової охорони безпеки зробив В.П. Тихий, котрий визначає її як такий стан предметів (явищ діяльності, процесів), за якого відсутня (не загрожує) небезпека [19, с. 6]. Розвиваючи цю ідею, російський дослідник В.С. Комісаров зауважує, що, по-перше, безпека є соціальним явищем з усіма притаманними йому властивостями, а по-друге, вона сприймається як істотно важливе соціальне благо, для збереження і підтримки якого держава та суспільство вживають усебічних заходів [20, с. 16]. Визначається вона як стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства і держави від негативних наслідків явищ соціального, природного або технічного характеру, а також підтримка рівня цієї захищеності [21, с. 9].

Категорія “безпека” має безперечно важливе значення для розкриття змісту складів злочину, в яких вона виступає об’єктом. М.І. Панов та В.П. Тихий виділяють особливу роль цієї категорії у правознавстві, наголошуючи, що безпека (як соціально-правове явище) – це захищеність інтересів усього суспільства, усіх його структурних підрозділів (соціологічний підхід). Водночас громадську безпеку слід розглядати як самостійне благо, котре, у свою чергу, покликане забезпечити безпечне існування інших благ [22, с. 10-16].

Адаптуючи категорію “безпека” до теорії “об’єкт злочину – суспільні відносини”, прибічники цієї теорії пов’язують поняття громадської безпеки з порушенням правил взаємодії людей у процесі оперування технічними системами або поведження з загальнонебезпечними предметами. Так, Г.А. Туманов і В.І. Фрізько визначають це явище як сукупність опосередкованих джерелами підвищеної небезпеки відносин, врегульованих юридичними, технічними та організаційними нормами з метою запобігання й усунення загрози життю і здоров’ю людей, матеріальним цінностям і навколишньому середовищу [23, с. 21]. В.І. Ткаченко громадську безпеку розглядає як сукупність суспільних відносин, що забезпечують безпечне використання джерел підвищеної небезпеки, безпечне проведення розроблення надр землі, будівництва, безпечне і належне користування зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами [24, с. 4].

Близьку позицію з цього приводу займає М.С. Грінберг, вважаючи, що громадська безпека як вид суспільних відносин являє собою систему соціальної взаємодії людей, що забезпечує утримання технічних систем в упорядкованому, безпечному стані [25, с. 79]. Як стан суспільних відносин, при якому відсутня небезпека для значної кількості людей і нормального функціонування основних інститутів суспільства (підприємств, організацій, установ тощо), розглядає поняття громадської безпеки Г.Ф. Фортуна [25, с. 79].

Подібним чином поняття цього об’єкту тлумачиться і в навчальній літературі, де стверджується, що громадська безпека як родовий об’єкт злочинів складається з кількох груп суспільних відносин, що існують для забезпечення безпечних умов життя всього суспільства; громадського порядку; екологічної безпеки та екологічного правопорядку; здоров’я населення та громадської моральності; безпеки особистих, громадських або державних інтересів при здійсненні різноманітного виду робіт; безпеки особистих, громадських або державних інтересів у процесі поведження із загальнонебезпечними предметами; безпеки особистих, громадських або державних інтересів у процесі використання транспортних засобів; безпеки особистих, громадських або державних інтересів у процесі використання комп’ютерної інформації [26, с. 220].

Більш обґрунтованою є позиція В.П. Тихого, котрий вважає, що “суспільна безпека – це загальне благо, безпека для всіх, загальна цінність, що задовольняє суспільство в цілому і кожного з громадян” [27, с. 3]. Далі він розрізняє два види благ, пов’язаних з потребою громадської безпеки: по-перше, це захищеність суспільства від різних небезпек, по-друге, сам захист суспільства від небезпек, діяльність щодо запобігання небезпеки. Залежно від обсягу, джерела, засобів забезпечення та засобів регулювання В.П. Тихий виділяє такі рівні громадської безпеки: безпека суспільства від будь-яких загроз, факторів (чинників) та джерел небезпек; безпека суспільства від суспільно небезпечних посягань, що знаходять своє відображення у правоохоронній діяльності, захисті правопорядку від правопорушень, у боротьбі з ними; безпека як об’єкт посягань, які передбачалися главою X Особливої частини КК України 1960 р., де були зосереджені статті щодо злочинів проти громадської безпеки, громадського порядку і здоров’я населення; громадська безпека як родовий об’єкт злочинів (безпека від неправомірного поведження

з такими джерелами небезпеки, як вогонь, вибухові та радіоактивні речовини, вогнепальна та холодна зброя, бойові припаси). Останній рівень він називає загальною безпекою на відміну від транспортної і виробничої безпеки [27, с. 3-9].

Аналізуючи чинне кримінальне законодавство України, В.П. Тихий зазначає, що громадська безпека як родовий об'єкт злочинів охоплює собою безпеку суспільства від загрози злочинних організацій, терористичних актів та актів терористичної спрямованості, незаконного та недбалого поводження зі зброєю та предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення, безпеку від пожеж та інше, а безпека виробництва і безпека руху та експлуатації транспорту є спеціальними видами безпеки [28, с. 94-95].

Схожу з попередньою позицією щодо визначення рівнів громадської безпеки займає В.С. Комісаров, який виділяє такі її рівні: 1) громадська безпека (соціальна безпека), що являє собою захищеність життєво важливих інтересів особистості, суспільства і держави від суспільно небезпечних діянь, передбачених КК; 2) громадська безпека, яка характеризується станом захищеності безпечних умов функціонування суспільства і громадського порядку, здоров'я населення і громадської моральності, екологічної безпеки, безпеки руху та безпеки комп'ютерної інформації; 3) громадська безпека, що характеризується станом захищеності життя і здоров'я громадян, майнових інтересів фізичних і юридичних осіб, громадського спокою та нормальної діяльності державних і суспільних інститутів, а також підтримкою такого рівня цієї захищеності, що є достатнім для нормального функціонування суспільства [20, с. 24-25].

Громадська безпека пов'язана з двома формами діяльності людей – дотриманням загальних правил безпеки і дотриманням спеціальних правил безпеки. Загальними правилами безпеки у кримінальному праві називають не тільки правила поведінки із загальнонебезпечними джерелами, а й інші правила, які є обов'язковими для всіх членів суспільства і якими вони мають керуватись у всіх сферах життєдіяльності з метою попередження суспільно небезпечних наслідків. Спеціальні правила безпеки пов'язані з дотриманням правил безпеки виробництва та поводженням із загальнонебезпечними предметами.

Таким чином, родовим об'єктом злочинів проти громадської безпеки є громадська безпека як значна цінність, тобто стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства і держави від негативних наслідків явищ соціального, природного або техногенного характеру, а також підтримка достатнього рівня такої захищеності для нормального їх функціонування.

Аналіз чинного кримінального законодавства України дає підстави зробити висновок, що громадську безпеку як родовий об'єкт кримінально-правової охорони диференційовано на ряд її видів, які слід вважати видовими об'єктами кримінально-правової охорони. Так, розділ X Особливої частини КК присвячено злочинам проти безпеки у сфері виробництва, а розділ XI – у сфері руху та експлуатації транспорту, тобто виділено два самостійних види громадської безпеки – виробничу та транспортну.

Постає питання: чи є самостійним видом безпеки та з них, що охороняється розділом IX КК? Вважаємо, що на це питання слід давати стверджувальну відповідь. Безпека, про яку йдеться у цьому розділі, є не чим іншим, як самостійним видом більш широкого, родового явища – громадської безпеки. На жаль, законодавець термінологічно не виокремив цей вид громадської безпеки серед інших. На нашу думку, до назви вказаного виду безпеки, а відповідно, і розділу IX Особливої частини КК України, слід залучити широковживаний доктриною кримінального права термін “загальна громадська безпека”. Отже, громадська безпека як родовий об'єкт кримінально-правової охорони розподілена сьогодні у кримінальному законодавстві України на три самостійні види: загальна, виробничу та транспортну, котрі є видовими об'єктами кримінально-правової охорони.

Список використаної літератури:

1. Коржанський М.Й. Ще раз про об'єкт злочину // Юридичний вісник України. – 1996. – 18-24 липня.
2. Словарь иностранных слов. – 14-е изд., испр. – М., 1987.
3. Таганцев Н.С. Русское уголовное право. – Тула, 2001. – Т. 1.
4. Куц В.М., Кириченко О.В. Неправдиве повідомлення про загрозу громадській безпеці (кримінально-правова характеристика та заходи протидії): Монографія. – К.-Х., 2006.
5. Музика А.А., Лашук С.В. Предмет злочину: теоретичні основи пізнання: Монографія. – К., 2011.
6. Пионтковский А.А. Уголовное право РСФСР: Часть общая. – М., 1925.
7. Российское уголовное право: Общая часть: Учебник / Под ред. В.Н. Кудрявцева и А.В. Наумова.

- М., 1997.
8. Кривуля О.М., Куц В.М. Чи можуть бути суспільні відносини об'єктом злочину? // Вісник Ун-ту внутр. справ. – Вип. 2. – Харків, 1997. – С. 70-75.
 9. Кримінальне право України: Загальна частина / За ред. П.С. Матишевського та ін. – К., 1999.
 10. Фесенко С. Цінності як об'єкт злочину // Право України. – 1999. – № 6. – С. 75-78.
 11. Гавриш С.Б. Уголовно-правовая охрана природной среды Украины. Проблемы теории и развитие законодательства. – Х., 1994.
 12. Самошенко И.В. Ответственность за угрозу по уголовному праву (понятие, виды, спорные проблемы): Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. – Х., 1997.
 13. Новоселов Г.П. Учение об объекте преступления. Методологические аспекты. – М., 2001.
 14. Емельянов В.П. Концептуальные аспекты исследования объекта преступлений // Право и политика. – 2003. – № 2. – С. 67-77.
 15. Зелінський А.Ф., Куц В.М. Об'єкт злочину і структура Особливої частини Кримінального кодексу // Вісник Університету внутрішніх справ. – Вип. 2. – Харків, 1997. – С. 148-154.
 16. Матишевський П.С. Кримінальне право України. Загальна частина: Підруч. – К., 2000.
 17. Бажанов М.И. Уголовное право Украины. Общая часть: Конспект лекций. – Днепропетровск, 1992.
 18. Музика А.А. Відповідальність за злочини у сфері обігу наркотичних засобів. – К., 1998.
 19. Тихий В.П. Уголовная ответственность за нарушение правил безопасности обращения с общепригодными предметами. – К., 1989.
 20. Комиссаров В.С. Преступления, нарушающие общие правила безопасности: Понятие, система, общая характеристика: Дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. – М., 1997.
 21. Комиссаров В.С. Терроризм, бандитизм, захват заложника и другие тяжкие преступления против безопасности общества по новому УК РФ. – М., 1997.
 22. Панов М., Тихий В. Безпека як фундаментальна категорія в методології правознавства (до постановки проблеми) // Вісник Академії правових наук України. – 2000. – № 3 (22). – С. 10-16.
 23. Туманов Г.А., Фришко В.И. Общественная безопасность и ее обеспечение в экстремальных условиях // Советское государство и право. – 1989. – № 8. – С. 21.
 24. Каченко В.И. Преступления против общественной безопасности. – М., 1984.
 25. Фортуна Г.Ф. Уголовно-правовая борьба с массовыми беспорядками: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. – М., 1992.
 26. Уголовное право: Особенная часть: Учебник / Под ред. А.И. Рарога. – М., 1996.
 27. Тихий В.П. Злочини проти суспільної (загальної) безпеки. Конспект лекцій. – Х., 1996.
 28. Тихий В.П. Громадська безпека та деякі особливості складів злочинів проти неї // Науково-практичні коментарі. – 2002. – № 4. – С. 94-99.

Надійшла до редакції 20.06.2012

ОЛІЙНИЧУК Р.П., кандидат юридичних наук
(Тернопільський національний економічний університет)

УДК 343.34

ЕВОЛЮЦІЯ ТА СУЧАСНИЙ ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ГРОМАДСЬКИЙ ПОРЯДОК» У ТЕОРІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Здійснено історичний та теоретико-правовий аналіз сутності поняття «громадський порядок». Запропоновано авторське визначення поняття «громадський порядок».

Ключові слова: суспільні відносини, громадський порядок, правове регулювання громадського порядку.

Осуществляется исторический и теоретико-правовой анализ сущности понятия «общественный порядок». Предлагается авторское определение понятия «общественный порядок».

Ключевые слова: общественные отношения, общественный порядок, правовое регулирование общественного порядка.

The historical and theoretical and law analysis of essence of concept «public peace» is carried out. The author determination of concept «public peace» is offered.

Keywords: public relations, public peace, legal adjusting of public peace.

У сучасних умовах нестабільності у різних сферах суспільного життя неабияке значення має дотримання громадського порядку, який пов'язаний з відносинами, що забезпечують обстановку суспільного спокою і поведінку громадян відповідно до закону. Тому правильне ви-

